

RAPORTUL DE CONVERGENȚĂ al BĂNCII CENTRALE EUROPENE

Valentin Lazea

Introducere

- Conform art.140 din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene, Banca Centrală Europeană raportează (o dată la doi, în anii “pari”, sau mai des, atunci când un stat membru cu derogare își face cunoscută decizia de a adera la zona euro) Consiliului Uniunii Europene “privind progresul statelor membre cu derogare în îndeplinirea obligațiilor ce le revin privind realizarea Uniunii Economice și Monetare”. Ultimul astfel de raport a apărut în mai 2018, precedentul în iunie 2016.
- Cele șapte state membre cu derogare (Bulgaria, Rep. Cehă, Croația, Polonia, România, Suedia, Ungaria) sunt analizate, în principal, din perspectiva convergenței economice sustenabile, a compatibilității legislației și a cerințelor statutare pentru aderarea la Eurosistem.
- În plus, începând cu anul 2014, statele care aderă la Euro trebuie să intre și în Sistemul Unic de Supraveghere (componentă a Uniunii Bancare) cel mai târziu la momentul adoptării monedei euro. Pentru acesta, sistemul bancar al statului respectiv trebuie să fie supus unei analize aprofundate

- BCE pune un mare accent pe **sustenabilitatea** îndeplinirii criteriilor economice, nu doar la momentul analizei, ci pe o perioadă mai lungă. Din acest motiv, evoluția indicatorilor macroeconomici este făcută atât **retrospectiv**, pe o perioadă de zece ani, cât și **prospectiv**.
- În analiza convergenței legale, BCE analizează compatibilitatea legislației statelor membre (inclusiv a statutelor băncilor centrale) cu art. 130 și 131 din TFUE, atât în ceea ce privește **litera**, cât și **spiritul** legii.
- Orice incompatibilitate a legislației naționale cu TFUE trebuie înlăturată, în special prevederile care aduc atingere independenței băncii centrale.

Evoluția indicatorilor de convergență nominală România era printre “codășe” în anul 2010...

Poz.	Statul	Stabilitatea prețurilor	Finanțe publice			Curs valutar		Dobânda la titluri de stat pe termen lung
			IAPC	Procedura de deficit excesiv	Deficit (-) bugetar	Datorie publică	Participare în MRS II	
	Valoarea de referință pt. criteriu	1.0		-3.0	60.0			6.0
1	Estonia	-0.7	Nu	-2.4	9.6	Da	0.0	n.a.
2	Suedia	2.1	Nu	-2.1	42.6	Nu	6.8	3.3
3	Bulgaria	1.7	Nu	-2.8	17.4	Nu	0.0	6.9
4	R. Cehă	0.3	Da	-5.7	39.8	Nu	2.6	4.7
5	Letonia	0.1	Da	-8.6	48.5	Da	-0.4	12.7
6	Lituania	2.0	Da	-8.4	38.6	Da	0.0	12.1
7	Polonia	3.9	da	-7.3	53.9	Nu	8.4	6.1
8	România	5.0	Da	-8.0	30.5	Nu	2.9	9.4
9	Ungaria	4.8	Da	-4.1	78.9	Nu	4.5	8.4

....ajungând printre fruntașe în anul 2016...

Poz.	Statul	Stabilitatea prețurilor	Finanțe publice			Curs valutar		Dobânda la titluri de stat pe termen lung
			IAPC	Procedura de deficit excesiv	Deficit (-) bugetar	Datorie publică	Participare în MRS II	
	Valoarea de referință pt. criteriu	0.7		-3.0	60.0			4.0
1	Bulgaria	-1.0	Nu	-2.0	28.1	Nu	0.0	2.5
2	R. Cehă	0.4	Nu	-0.7	41.3	Nu	0.9	0.6
3	România	-1.3	Nu	-2.8	38.7	Nu	-1.0	3.6
4	Polonia	-0.5	Nu	-2.6	52.0	Nu	-4.2	2.9
5	Suedia	0.9	Nu	-0.4	41.3	Nu	0.6	0.8
6	Ungaria	0.4	Nu	-2.0	74.3	Nu	-0.7	3.4
7	Croația	-0.4	Da	-2.7	87.6	NU	-0.7	3.4

....și revenind în a doua jumătate a plutonului în cursul anului 2018

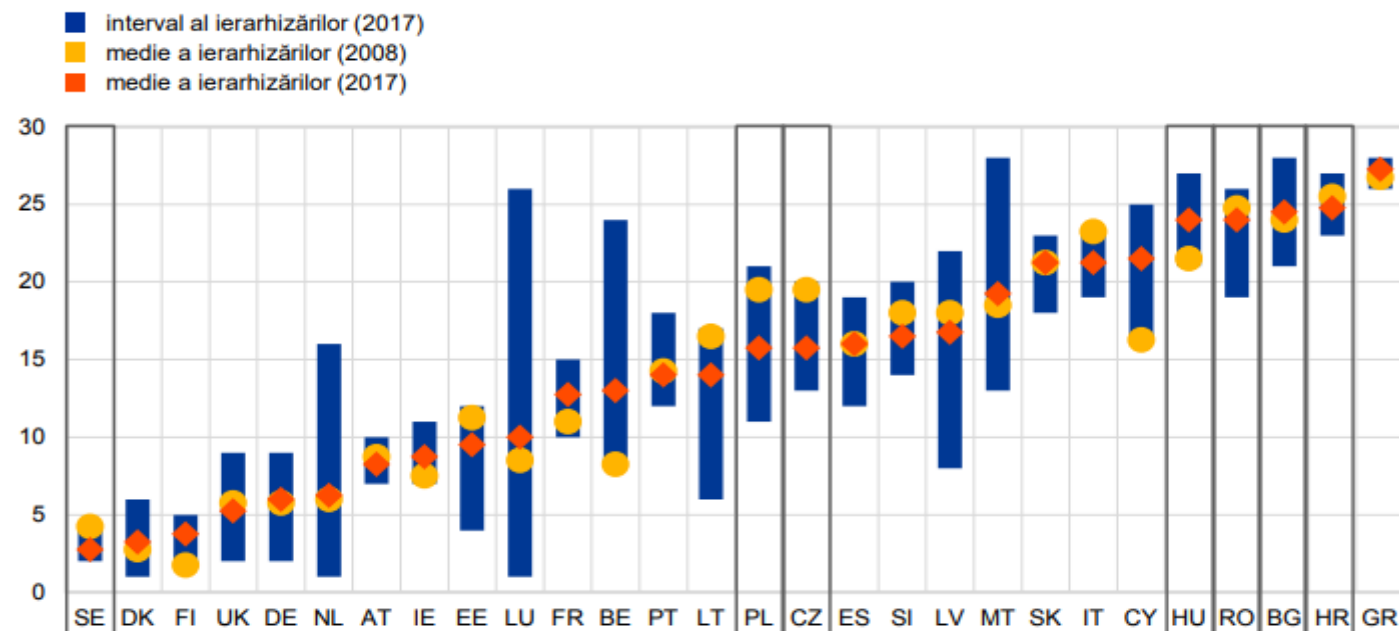
Poz.	Statul	Stabilitatea prețurilor	Finanțe publice			Curs valutar		Dobânda la titluri de stat pe termen lung
			IAPC	Procedura de deficit excesiv	Deficit (-) bugetar	Datorie publică	Participare în MRS II	
	Valoarea de referință pt. criteriu	1.9		-3.0	60.0			3.2
1	Bulgaria	1.4	Nu	+0.6	23.3	Nu	0.0	1.4
2	Suedia	1.9	Nu	+0.8	38.0	Nu	-4.6	0.7
3	R. Cehă	2.2	Nu	+1.4	32.7	Nu	+3.5	1.3
4	Polonia	1.4	Nu	-1.4	49.6	Nu	+1.7	3.3
5	Croația	1.3	Nu	+0.7	73.7	Nu	+0.4	2.6
6	România	1.9	Nu	-3.4	35.3	Nu	-1.9	4.1
7	Ungaria	2.2	Nu	-2.4	73.3	Nu	-0.7	2.7

Convergența reală

- În ceea ce privește calitatea instituțiilor, BCE compilează un indicator pe baza analizelor Băncii Mondiale, a World Economic Forum și a Transparency International. România face parte din grupul statelor cu instituții slabe, alături de Ungaria, Bulgaria și Croația.

Graficul 3.5

Prezentare generală a ierarhizărilor țărilor UE din perspectiva calității instituționale

Sursa: *Worldwide Governance Indicators 2017*, *The Global Competitiveness Report 2017-2018* (Forumul Economic Mondial), *Corruption Perceptions Index 2017* (Transparency International) și *Doing Business 2018* (Banca Mondială).

Notă: Țările sunt ierarhizate de la 1 (țara cu cele mai bune rezultate din UE) la 28 (țara cu cele mai slabe rezultate din UE) și sunt prezentate în ordinea poziției medii ocupate în cadrul acestor ierarhii în anul 2017. În raportul *Doing Business*, Malta a fost inclusă începând cu ediția din 2013, iar Cipru începând cu ediția din 2010.

- BCE le recomandă statelor membre un set larg de **reforme structurale**, pentru a îmbunătăți **competitivitatea** și **creșterea PIB**. Astfel de reforme structurale se referă la:
 - Îmbunătățirea funcționării instituțiilor, a guvernancei și a mediului de afaceri
 - Continuarea privatizării
 - Absorbția fondurilor europene
 - Creșterea competiției în sectoarele reglementate (transporturi, energie)
 - Reducerea barierelor la intrare
 - Încurajarea investițiilor private

Convergența sustenabilă a economiei României în viziunea BCE

1. Convergența nominală

- **Indicele Armonizat al Prețurilor de Consum (IAPC)** se situa în aprilie la 1,9%, adică la limita criteriului pentru inflație. Având în vedere:
 - variațiile mari ale ratei inflației din ultimii zece ani (de la +8% la -1,7%) și
 - media relativ înaltă a perioadei (de 3,4%),

BCE exprimă preocupări serioase privind sustenabilitatea convergenței inflației din România pe termen mediu și lung. Procesul de catching up (mai ales în privința salariilor) poate rezulta în inflații mai mari decât ale zonei euro, dacă nu este contrabalansat de o apreciere nominală a cursului de schimb și de politici economice corespunzătoare.

- **Deficitul bugetului consolidat** s-a încadrat în anul 2017 în Criteriul de la Maastricht, dar pentru 2018 BCE vede riscul depășirii limitei de 3% din PIB. Obiectivul pe Termen Mediu (MTO) nu mai este îndeplinit începând cu anul 2016. Pe termen mediu există riscuri ridicate privind sustenabilitatea bugetară, iar pe termen lung există riscuri de nivel mediu, făcând necesare măsuri de consolidare bugetară.
- **Datoria publică totală** s-a încadrat în anul 2017 în Criteriul de la Maastricht.
- **Cursul valutar** nu este supus rigorilor MRS II. În anul 2017, el s-a depreciat cu 3,7% față de media anului precedent. Poziția externă a țării s-a îmbunătățit în ultimii zece ani, iar pasivele externe nete s-au diminuat în aceeași perioadă, dar rămân semnificative.

- **Dobânzile la titlurile de stat pe termen lung** s-au situat, în medie, la 4,1%, depășind criteriul de 3,2%. În ultimul deceniu, respectivele dobânzi au scăzut de la aproape 10% la circa 4%.

2. Convergența reală

- Privitor la dezechilibrele macroeconomice, România nu face obiectul revizuirii amănunțite în cadrul Mecanismului de Alertă pe anul 2018 al Comisiei Europene. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri privind:
 - Îmbunătățirea mediului instituțional și de afaceri
 - Creșterea investițiilor
 - Reducerea dezechilibrelor în pregătirea forței de muncă
 - Creșterea eficienței administrației publice
 - Absorbția mai bună a fondurilor comunitare

Compatibilitatea legislației naționale cu Tratatul european în viziunea BCE

- Legea nr.312/2004 privind Statutul BNR trebuie modificată în sensul garantării **independenței băncii centrale** în următoarele aspecte:
 - Independența instituțională (neinfluențarea deciziilor BNR de către alte instituții sau autorități)
 - Independența personală (revocarea membrilor Consiliului de Administrație al BNR să se poată face doar pentru un număr limitat de incompatibilități și cu respectarea posibilității de recurs)
 - Independența financiară (prevederea ca 80% din profitul net să fie vărsată la buget nu trebuie să fie aplicată în devans, iar BNR trebuie să poată să-și constituie rezerve pentru valoarea reală a capitalului și a activelor)

- Un alt element care trebuie întărit în lege este **interzicerea finanțării monetare și a accesului privilegiat**. BNR nu poate fi obligată să achiziționeze datorie publică de pe piața primară, nici să extindă facilități pe descoperit de cont către autoritățile și instituțiile de stat. Lista acestora trebuie extinsă, astfel încât să devină compatibilă cu legislația europeană.
- Statutul BNR trebuie adaptat și în sensul **integrării legale a băncii centrale în Eurosistem**.

Probleme legate de cererea Bulgariei de intrare în zona euro

- Bulgaria îndeplinește toate criteriile nominale pentru aderarea la zona euro. Cu toate acestea, BCE își manifestă o serie de rezerve privind sustenabilitatea procesului de convergență al Bulgariei (care pot deveni relevante și în cazul României).
- În privința **inflației**, chiar dacă media ultimilor zece ani a fost de 2,2%, există **preocupări serioase** legate de creșterea salariilor în contextul procesului de catching-up. Diferențialul de inflație ce ar rezulta va trebui contracarat prin politici economice corespunzătoare (aprecierea nominală a cursului nefiind disponibilă Bulgariei nici în aranjamentul actual, de consiliu monetar, nici în cel viitor, de MRS2).

- În privința pregătirii sistemului bancar din Bulgaria în vederea **intrării în Sistemul Unic de Supraveghere**, BCE notează că exercițiul de Revizuire a Calității Activelor (AQR) și de stress test desfășurate de BNB în 2016 au arătat că **la nivelul sistemului**, băncile par a fi adecvat capitalizate și lichide. Cu toate acestea, BCE consideră că persistă un risc legat de **creditele neperformante**, îndeosebi acelea acordate sectorului nefinanciar.
- Deși Bulgaria îndeplinește confortabil criteriile fiscale, BCE consideră că rămân preocupante:
 - Pasivele contingente legate de întreprinderile de stat;
 - Costurile adiționale generate de emigrație și de îmbătrânirea populației;
 - Rolul bugetului de potențial *backstop* al sectorului financiar;
 - Costul implementării unor reforme.

Nr. crt.	Politici economice ale guvernelor României începând cu vara anului 2015	Politici economice necesare pentru adoptarea euro și prosperarea în eurozonă
1	Creștere economică peste potențial	Creștere economică la potențial
2	Creștere economică bazată pe consum	Creștere economică bazată pe investiții
3	Deficit de cont curent (în creștere)	Excedent de cont curent
4	Reglarea dezechilibrului extern prin depreciere	Reglarea deficitului extern prin competitivitate
5	Deficit bugetar structural peste nivelul MTO	Deficit bugetar structural la nivelul MTO
6	Venituri bugetare mai mici de 35% din PIB	Venituri bugetare mai mari de 35% din PIB
7	Necorelarea creșterilor salariale cu productivitatea	Corelarea creșterilor salariale cu productivitatea
8	Necorelarea creșterii pensiilor cu încasările din CASS	Corelarea creșterii pensiilor cu încasările din CASS
9	Utilizarea de venituri temporare pentru finanțare cheltuieli permanente	Utilizarea de venituri permanente pentru finanțare cheltuieli permanente
10	Așteptări inflaționiste în creștere	Așteptări inflaționiste stabile

Mulțumesc pentru atenție!